

процесі професійної підготовленості майбутніх фахівців. *Науковий часопис Національного університету імені М. П. Драгоманова : збірник наукових праць. Серія 3 : Фізика і математика у вищій і середній школі, Вип. 20.* Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. С.14-18.

Сірант Володимир

аспірант

Науковий керівник: д.пед.н., професор Дуганець В.І.
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОБГРУНТУВАННЯ ВПЛИВУ ПРИНЦИПІВ ПСИХОЛОГІЇ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРОІНЖЕНЕРІВ

Сутність оновлення системи вищої технічної освіти України полягає в підсиленні практичної спрямованості освіти, в якій результат навчання розглядається не як сума засвоєної інформації, а як здатність майбутнього спеціаліста застосовувати набуті знання в різних життєвих та виробничих ситуаціях, тобто здатність здійснювати професійну діяльність.

Безумовно, що практикуючий підхід структуризації змісту професійної освіти має свої резони і, перш за все, спрощує можливість стандартизації та уніфікації значної частини змісту, що важливо для вирішення багатьох питань. Однак з дидактичної точки зору, нехтування основами професійної педагогіки призводить до плутанини і спотворення об'єктивних закономірностей розгортання і синхронізації змісту підготовки фахівців, що викривляє сенс.

Розглядаючи співвідношення теоретичного і практичного навчання, необхідно відзначити, що такий поділ, звичайно, умовно: будь-яке теоретичне знання містить в собі елемент вміння, має свою практичну сторону або спрямованість і, тим самим, забезпечує формування вміння (його початкову інформаційну стадію) і навпаки - всяке вміння неможливо без знання (зокрема, без знання алгоритму діяльності) і має свою теоретичну компоненту. Практичне навчання, як і теоретичне, являє собою складну багатовимірну систему, що включає комплекс послідовних етапів навчально-практичної діяльності учнів, особливим чином відібраних за змістом, що характеризуються адекватними формами і методами, забезпечених необхідним обладнанням та умовами здійснення, виконання яких забезпечує практичну підготовку, тобто формування умінь і навичок [1, 2, 3].

Практичне навчання, будучи органічною частиною професійної освіти, служить спільній меті формування фахівця, виконуючи при цьому свою

педагогічну функцію, яка полягає в підготовці студентів до безпосереднього здійснення професійної діяльності, що включає: формування професійних умінь і навичок; закріплення та поглиблення знань; виховання професійно значущих якостей і їх розвиток, залучення до суспільно-корисної праці; підготовку до виконання випускної кваліфікаційної роботи. По суті своїй названі функціональні складові є наскрізними для всіх ступенів практичного навчання. Однак на кожному ступені вони мають свою специфіку. У навчанні виділяються (за принципом проєкцій) три наскрізні лінії: навчання (знання і вміння), виховання (типи поведінки), розвиток (розумовий і фізичний). Відомо, що в результаті навіть одного навчального заняття досягається приріст, позитивне зрушення в знаннях студентів. Для отримання ж помітного приросту в уміннях, необхідно більше часу. Досягти помітних зрушень у вихованні та розвитку людини за одне або кілька занять неможливо, для цього необхідно ще більш тривалого часу в силу особливостей людської психіки і формування особистості. З цієї причини найбільш загальна структура освітньої діяльності та зміст освіти детермінуються логікою розвитку, тобто логікою засвоєння знань і логікою формування умінь.

Істотний інтерес для освітньої практики закладів вищої освіти представляють провідні теоретичні положення психології: основні концепції психологічної теорії навчання; особливості психології студентського віку; найважливіші психічні процеси, що визначають і направляють процеси навчально-пізнавальної діяльності (мотиви, установки, інтереси, антиципація, сприйняття, розуміння, увагу); основні психічні властивості (пам'ять, спостереження і спостережливість); здатність судження; творчу уяву і продуктивна творча діяльність; наукова інтуїція, раціональний режим розумової діяльності. Психологічне обґрунтування процесу навчання дозволяє знаходити оптимальні шляхи формування необхідних видів навчальної та наукової діяльності студентів і направляти розвиток їх психічних властивостей, що сприяють підготовці активних, творчих фахівців. У плані вирішення спільних завдань вдосконалення навчальної діяльності, значна роль належить психологічним принципам (рис. 1).

Під першою групою принципів розуміються форми переконань, поглядів, ціннісних орієнтацій, установок особистості того, хто навчається.

Під другою групою - науково обґрунтовані педагогічні принципи, якими керується кожен з педагогів. При цьому можна виявити явне протиріччя. Так, педагог може не любити свою роботу і реалізовувати свій принцип формального ставлення до неї. У той же час, будучи формально акуратною людиною, що працює «по інструкції», він буде скрупульозно здійснювати покладені педагогікою принципи [1; 3].

Рис. 1. Психологічні принципи

Опора на ті чи інші принципи, їх свідоме здійснення педагогом - непроста процедура.

До неї входить:

- а) аналіз конкретних цілей (завдань) педагогічного процесу з подальшим відбором пріоритетних принципів, що сприяють їх досягненню;
- б) застосування правил реалізації відповідних принципів при відборі змісту, методів, засобів і форм організації педагогічного процесу.

Таким чином, принципи здійснення педагогічного процесу відображають основні вимоги до організації педагогічної діяльності, вказують їй напрямок і, в кінцевому рахунку, допомагають творчо підійти до побудови педагогічної системи.

Звернемося до четвертої групи принципів - принципів навчання, які можна розглядати в двох планах: в теоретичному (тобто дослідному), що дозволяє проникати в суть кожного з них, і в практичному - для використання їх в якості правил навчання. Аналіз літератури показує, що принципи навчання виникли на тому етапі педагогічної науки, коли вона стала займатися систематизацією практичного досвіду, узагальненням емпіричних даних. Інакше кажучи, в

формулюваннях принципів навчання відбився величезний досвід педагогічної науки і практики.

Отже, професійний потенціал майбутнього інженера являє собою якісну характеристику особистості, яка виявляється в особистісному, науково-дослідному, проектно-конструкторському, технологічному, експлуатаційному, організаційно-управлінському, інформаційно-комп'ютерному компонентах. Формування професійного потенціалу передбачає використання сукупності розгорнутих у часі прийомів соціального впливу на особистість, її включення в різноманітні види діяльності, що мають на меті сформуванню певних професійно важливих якостей, форм поведінки та індивідуальних способів (стилів) виконання професійної діяльності і має наступні стадії (професійна орієнтація, професійна підготовка, професійна діяльність).

Список використаних джерел

1. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи : підручник. К.: Каравела, 2011. 360 с.
2. Дуганець В.І., Бендера В.І. Шляхи удосконалення системи підготовки педагогічних кадрів для навчальних закладів з професійної освіти. *Збірник наукових праць Національного аграрного університету "Механізації сільськогосподарського виробництва"*. К : НАУ, 2003. Т. XV. 428-432 с.
3. Підлісний В.В., Семенов О.М., Сірант В.М. Методичні підходи для покращення контролю знань студентів при вивченні спеціальних дисциплін. *Професійно прикладні дидактики. Міжнародний науковий журнал*. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2017. Вип.2.
4. Підлісний В.В., Семенов О.М., Сірант В.М. Методичні підходи для покращення самостійної роботи студентів з дисципліни "Використання техніки в АПК". *Професійно-прикладні дидактики*. 2016. № 1. С. 131-138.

